

KENT DÜŞLERİ-9: AOÇ ALANLARI YARIŞMASI BİRİNCİ TUR JURİ TOPLANTISI RAPORU

Kent Düşleri 9- AOÇ Alanları Yarışması Jürisi gerek yarışma şartnamesinde yer alan gerekse geliştirdiği değerlendirme ölçütleri çerçevesinde birinci tur değerlendirme aşamasında her ölçütü yerine getiren projelerin öne çıkarılması yerine, yarışmanın bir fikir projesi olduğu dikkate alınarak ve "Kent Düşleri Yarışması"nın kapsamına uygun olarak her projenin AOÇ'nin ana fikrine katkıda bulunan özgün yanlarını saptamaya çalışmıştır.

Jüri incelemeleri ve değerlendirmeleri sonrasında 16 projeyi son değerlendirme aşamasına taşımıştır.

Bu yöntemle, Yarışmaya sunulan projeler,

- AOÇ arazilerinin sahip olduğu doğal değerleri ve Çiftliğin bir kültür mirası olarak korunması ve restorasyonu,
- Projenin tüm arazileri kapsayıcılığı,
- AOÇ'nin yıllarca boyunca karşı karşıya kaldığı tahribatın giderilmesi,
- AOÇ'nin Ankara kenti ile toplumsal, mekânsal ve doğasal bütünleşmesi,
- AOÇ'nin kuruluş amaçları ve felsefesi ve bağışlanma koşullarına uyarlık sağlanması ve amaçların geliştirilmesi,
- AOÇ'nin dayandığı üretim işlevini ve kültürünü geliştirilmesi,
- Toplumsallaşma ve kamusal mekânda ortak yaşama kültürünün geliştirilmesi,
- Halk sağlığı,

konu ve ölçütleri çerçevesinde değerlendirilmiştir.

	RUMUZ	DEĞERLENDİRME
S 1	ZY2349	<p>Projenin kamusal mekan vurgusu ile kuruluş amaçları öne çıkarılmaktadır. AOÇ'nin kuruluş amaçları ve düşüncesindeki üretim, toplumsal dönüşüm, kalkınma ve özgürleşme tasarısı projede doğru kavranmıştır.</p> <p>Proje AOÇ arazileri üzerinde olan bitene karşı tasarılar geliştirmektedir. AOÇ'nin üretim niteliğinin ortadan kaldırılması yanı sıra toplumsal bellekten silinmeye çalışılması sorunu üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu doğru bir çıkış noktasıdır.</p> <p>Proje AOÇ alanındaki yapılar ile doğa arasındaki karşıtlığı ortadan kaldıracak önerilere sahiptir.</p> <p>Yeni tarım yöntemleri ile yeni tarım arazileri yaratma yaklaşımı Çiftliğin kuruluş amaçları ve bağışlanma koşullarına son derece iyi uymaktadır.</p> <p>Projenin "AOÇ'nin kente sızmaları" ya da AOÇ'nin Ankara kentine yeşil odaklarla bağlanması, koridorların yaratılması düşünceleri, tarımın geliştirilmesi düşünceleri ile birlikte değerlendirilmelidir. Bu olumlu değerlendirilmiştir.</p> <p>Proje, Ankara İli jeomorfolojisi içinde ekolojik zincirlerin yeniden kurulması fikrini geliştirmesi, doğal yapı öğeleri arasında ilişkilerin güçlendirilmesi önerileriyle özgün katkılarda bulunmaktadır.</p> <p>Projenin, "yeşil öğrenme merkezi", "erimeye terk edilen merkezler", "müzeleşen merkezler", "kentle bağlantı koridorları", "kente sızmalar" kavramsallaştırmaları özgün katkılardır.</p>
S 2	AO8010	<p>Projede "mekanın etiği", "doğanın öğrenilmesi" gibi kavramsallaştırmalardan hareket edilmektedir. Projede benzer şekilde "bireysel gelişme", "toplumsal gelişme", "kent deneyimi" gibi yönlendirici kavramsallaştırmalar kullanılmıştır.</p> <p>Buna karşın projenin "kolaj" kavramına vurgusu AOÇ'nin piyasa temelli</p>

		<p>dönüşümlerine ideolojik zemin hazırlar niteliktedir.</p> <p>“Kendiliğindencilik” kavramına vurgu AOÇ gibi bilinci ve iradi bir tavırm ürünü olan eserin ardındaki kuruluş amaçları ve düşüncesiyle gelişmektedir.</p> <p>Mimar kentlinin yerine geçerek karar vermeyecektir şüphesiz. Bu doğrudur ancak mimarların ve şehircilerin kentlilerin ve bireylerin, toplumun önüne koyacak seçenekleri, görüş ve düşünceleri ve projeleri olmak zorundadır. Bu bir sorumluluktur.</p> <p>Proje ekibinin “bireyin kendini tanıma yolculuğu”na vurgusu dikkate alındığında Mimarlar Odası’nın AOÇ ile ilgili mücadelesinin doğru biçimde kavranmadığı izlenimi edinilmektedir.</p> <p>Kendiliğindencilik ve bireycilik bakış açısı toplumsal ilerleme, kalkınma ve özgürleşme tasarılarına önderlik edebilmekten uzaktır</p>
S 3	TJ7106	<p>AOÇ’nin üretim mekanları ile kamusal mekanlarının bütünleştirilmesine ve birlikte korunmasına yönelik bir proje.</p> <p>Proje koruma bakış açısını geliştirmesi ve atık sorunu kapsamında AOÇ için bir yaklaşım geliştirmesi nedeniyle özgün katkı niteliğindedir.</p>
S 4	ZS3040	<p>Projenin AOÇ’nin kamusal alan olarak yeniden geliştirilmesi düşüncesi Çiftliğin kuruluş amaç ve bağışlama koşulları ile tutarlık göstermektedir. Projenin, Çiftliğin kuruluş amaç ve bağışlama koşullarını hareket noktası yapması önemlidir.</p> <p>Proje farklı seçenekler tartışmış, irdelenmiş ve eleştirel bir bakış açısı geliştirmiştir.</p> <p>Proje AOÇ konusunda toplumsal bilincin geliştirilmesi düşüncesine katkıda bulunmaktadır. Projenin, AOÇ’nin yitirilmiş alanlarının geri alınması ve tüm alanın parçalarının bütünleştirilmesi fikri değerlidir.</p>
S 5	G M1234	<p>Projede, Orman Çiftliği fikrinin, Çiftliğin kuruluş düşüncesinin iyi biçimde özümsemiş olduğu anlaşılmaktadır. Ankara’nın coğrafyası ve doğal yapı sistemleri içinde AOÇ’nin konumu ve yerleşiminin ele alınmış olması olumludur.</p> <p>Projede AOÇ arazisinin bütünlüğünün korunması ve geliştirilmesi düşüncesi olumlu bir yaklaşımdır.</p> <p>Son dönem tahribatlarına karşı, AOÇ arazilerinin, kopmuş ve koparılmış parçaların yeniden bütünleştirilmesi konusunda kökten çözümler getirilmiştir. Projenin “yeşil hat” önerisi bu açıdan olumludur. Batı koridorunda bir yeşil hat tanımlayıp Ankara Bulvarı kaldırılıp yeşil alanların bütünselliği sağlanmaya çalışılmıştır. Kentin merkezine kent parkı olarak devam ettirilen ve kama gibi sokulan yeşil alan bütünleşmesi AOÇ ve kent bütünleşmesi açısından olumludur. Projede Ankara Çayı’nın yeniden canlandırılması önerilmiştir. Çay’ın yeniden kazanımıyla tarımın canlanması ve kentsel ölçekte bir yeşil doku kazanılması hedeflenmiştir.</p> <p>Projede üretim yapıları hem işlevlerini sürdürmekte hem de korunmaktadır. Bu son derece önemlidir. Üretim işlevleri sürdürülen yapılara aynı zamanda müze işlevinin de kazandırılması olumlu bir yaklaşımdır.</p> <p>Projenin huzurevi ve Çocuk Esirgeme Kurumu vb yeni işlev önerileri insanın ve emeğin üretken ve yaratıcı faaliyetini geliştirme amaçları taşıyan, kamusal hizmet anlayışı ile son derece uyumaktadır.</p>
S 6	SR1369	<p>Proje biçim, kütleler, mekân konularında eleştirel bir yaklaşım ve tartışma temelinde Kaçak Saray’ı değerlendirmekte ve yeniden işlevlendirmektedir.</p>

		<p>Bu eleştirel bakış kapsamında Kaçak Saray tüm süslerinden arındırılmakta, yalnızca belli başlı öğeleri (çatı, merdiven vs.) ve strüktürü korunmaktadır. Bu yeniden ele alışıta halkın hafızasında yer alan "bin odalı saray" düşüncesine karşı "bin küp" düşüncesi geliştirilmektedir. Her bir küp halkı oluşturan bireyleri temsil etmektedir. Halk saraya tepki koyar ve sarayı istila eder. İstiladan sonra saray süsünden arınır ve kalan yerler toplum içgüdüleriyle doldurularak mekânlara dönüşür. Küpler insan boyutunun yarısı kadardır. Ve odaların yapı taşlarını oluşturur.</p> <p>Proje daha çok Kaçak Saray'a odaklansa da mimari ölçekte bir dönüştürme sorunsalını hikâyeci bir biçimde geliştirmektedir.</p> <p>Proje AOÇ'nin özgün üretim işlevi ile ilişkilendirilmiş bir dinlenme mekânları önermektedir. Projenin yapıların ölçeği konusundaki duyarlılığı olumludur. Projede AOÇ'ye araba girişi yasaklanmakta toplu taşıma ve bisiklet kullanımı önerilmektedir.</p>
S 7	MS2353	<p>Proje, AOÇ'nin kuruluş amaçlarındaki düşünceyi günümüzün kavramları çerçevesinde geliştirmektedir. Projede, "ekolojik tarım ve sürdürülebilirlik" anlayışı ile 1920'lerin projesi arasında benzerlikler yakalamış olması özgün bir değerlendirmedir.</p> <p>Projenin Devlet Mezarlığı'nın kaldırılması yönündeki köktenci tavrı olumludur.</p> <p>Projede, AOÇ'nin kentin iklimsel koşulları, çevresel değerlerin korunması amaçlarıyla değerlendirilmiş olması olumludur.</p> <p>Projenin AOÇ arazisinin bütünlüğünü ortadan kaldıran son dönem uygulamalarına karşı köktenci yaklaşımı olumludur.</p> <p>AOÇ arazileri içinde yenilenebilir enerji üretimi, gübreleme tekniklerinin geliştirilmesi, ekolojik tarım konusundaki öneriler olumludur. Bunlar, Çiftliğin kuruluş amaçları ve bağışlama koşullarındaki öngörülere uygun önerilerdir.</p> <p>Çiftliğin kent yaşamı açısından yeniden değerlendirilmesi konusundaki yaklaşımı olumludur.</p> <p>Projede AOÇ arazisi içindeki tarihsel mirasın korunması bakış açısı geliştirilmiştir.</p>
S 8	SK2117	<p>Projede AOÇ esas olarak bir üretim mekanı olarak vurgulanmıştır. Proje daha çok bilinç oluşturmaya yöneliktir. Proje AOÇ'yi sosyal ve kültürel bir mekan olarak tanımlamaktadır.</p> <p>Projede AOÇ, ana işlevi üretim olan kamusal bir mekan olarak vurgulanmıştır. AOÇ projede kamusal bir mekan olarak toplumsal hak çerçevesinde yorumlanmakta ve bir bilinç oluşturulmaya çalışılmaktadır.</p> <p>Projenin, Mimarlar Odası'nın AOÇ için verdiği mücadelenin ve örgütlediği mücadeleyi doğru kavramış olduğu gözlenmektedir.</p> <p>Projenin önerilerinin "toplumsal hak" kavramı çerçevesinde yorumlanarak üretilmiş olması olumludur.</p>
A 1	VD6352	<p>Projenin AOÇ'nin toplumsal değerini ve kullanım değerlerini geliştirmeye yönelmesi olumludur.</p> <p>Projenin "Kaçak Saray" konusundaki kararlı yaklaşımı olumludur.</p> <p>Proje AOÇ'nin karşı karşıya kaldığı tahribatı ortaya koymaya çalışırken</p>

		<p>“insansızlaştırma” kavramını anahtar kavram olarak kullanmıştır. AOÇ’yi insansızlaştırmaya yönelik siyasi tutuma karşı proje “yeniden toplumsallaşma”, “yenden toplumsallaşma mekanı” kavramlarını ortaya atmaktadır. “AOÇ’yi yeniden toplumsallaşmanın mekanına dönüştürme” kavramsallaştırması olumludur.</p> <p>Projenin, AOÇ’nin halk tarafından yeniden işlevlendirilmesi düşüncesi, AOÇ’nin halkın yararları için seferber edilmesi yaklaşımı kuruluş amaçları ve bağışlanma koşulları ile uyarlık göstermektedir.</p>
A 2	AN7363	<p>Projenin AOÇ’yi Cumhuriyetin kuruluş azmi ile ilişkilendirmiş olması olumludur.</p> <p>Proje AOÇ’yi kendi içinde, kendi başına bir konu olarak ele almamaktadır. Projenin, AOÇ’yi Ankara kentinin tarihsel, çevresel ve estetik olanakları içinde değerlendirmiş olması önemlidir.</p> <p>Proje AOÇ’nin koruma kapsamındaki mekanlarını tek tek tanımlamaktadır.</p> <p>Proje AOÇ’yi yeniden üretim, araştırma, dinlenme etkinliklerinin birlikte gerçekleştiği bir kamusal mekana dönüştürme yaklaşımı olumludur.</p> <p>Proje’de “Saray Projesi”ne karşı kesin bir tutum sergilenmektedir.</p> <p>Projede AOÇ mekanlarına hem anısal hem koruma hem de geleceğe yönelik etkinliklerin mekanı olarak yaklaşılması olumludur.</p> <p>Projede, AOÇ arazisi içindeki eski tarihi dönemlere ait mirasa yönelik bir koruma bakış açısı ve yaklaşımı getirmiş olması olumludur.</p>
A 3	BU9389	<p>Proje Başkent mirasının korunması ve iyileştirilmesi iddiasıyla önemlidir. Kamusal ve ekolojik restorasyon düşüncesi ve kavramsallaştırması değerlidir. Meslek alanına bu kavramsallaştırma ile katkıda bulunmaktadır proje.</p> <p>Projenin ekoloji vurgusu Çiftlikteki ana düşünce olan tarımda makineleşme, tarım kesiminde üretici güçlerin geliştirilmesine karşı çıkış noktasına getirilmektedir. Projenin ilerleme düşüncesine karşı bir çerçeve sunuyor olması olumsuz yanındır. Unutmayalım ki, AOÇ bir “orman çiftliği” olarak Dünyada ilk örnek olup insan eliyle yaratılmış bir doğal değerdir. Doğanın yeniden üretilmesidir. Döneminin en büyük ağaçlandırma projesidir. Bütün bunların yaratılması, toprağın ıslahında makinenin olanaklarından yararlanılmıştır. Projenin makineleşmeyi kategorik olarak reddediyor olması olumsuzdur.</p> <p>Bu yönüyle Çiftliğin kuruluş amaçları ile proje aykırı düşmektedir. Diğer yandan projede, AOÇ’nin Ankaralıların yıllarca spor, dinlenme ve toplumsallaşma ve çağdaşlaşma mekanlarının başında gelen Karadeniz Yüzme Havuzu’nu yok eden Devlet Mezarlığı gibi ölü bir mekanın korunuyor olması olumsuzdur.</p> <p>Ankara Çayı’nın iyileştirilmesi ve temizlenmesi, Çay ve çevresinin kamusal bir mekan olarak değerlendirilmesi olumludur. Su kaynaklarının korunması, doğanın onarılması, sosyal adalet, Kültürel Peyzaj Miras Alanı olarak AOÇ düşünceleri değerlidir.</p> <p>Benzer şekilde toprak kabiliyeti iyileştirme, mera ve tarım geliştirme yaklaşımı Çiftliğin kuruluş amaçları ve bağışlanma koşulları ile son derece uyumludur.</p> <p>Projede, AOÇ’de kaybolan değerlerin yeniden kazanılması konusundaki öngörülerini bilinçli bir tutumu sergilemektedir. Bu yönüyle önemli bir</p>

		toplumsal proje mesajı vermektedir.
A 4	70VE23	<p>Projenin çiftliğin üretim işlevini ve kamusal mekanlarını geliştiriyor olması olumludur. Proje AOÇ'yi bir toplum projesi olarak değerlendirmiştir.</p> <p>AOÇ'nin Ankara kentinin yeşil alan sistemi bağlamında da değerlendirilmiş olması, geçiş ve bütünleşme arayışlarına yönelmesi olumludur.</p> <p>Proje AOÇ arazisi içindeki su kaynaklarını da benzer şekilde geniş bir coğrafi sistem bağlamında ele almış, bütünleşik düzenler yaratmaya özen göstermiştir.</p> <p>Projede AOÇ'nin flora ve fauna zenginliği vurgulanmış ve bu zenginlik koruma bakış açısı içinde değerlendirilmiştir. AOÇ'nin yaşadığı bütün tahribatlara karşın Projenin Çiftliği kamusal alan olarak yeniden inşa etme düşüncesi değerlidir.</p>
A 5	CP7328	<p>Proje AOÇ'yi bir özgürleşme ütopyası olarak ortaya koymaktadır. Bu hareket noktası olumludur.</p> <p>Buna karşın projenin AOÇ'yi anısal bir mekana indirilmesi bu temel düşüncesi ile çelişmektedir. Proje AOÇ'yi ileriye dönük bir ilerleme ya da özgürleşme projesi kapsamında geliştirmesi beklenirdi. Bu yaklaşımı projenin en önemli eksikliğidir. Projenin, AOÇ'yi anıların mekanından yeniden geleceğe dönük özgürleşmenin mekanına dönüştürememiş olması en önemli eksikliğidir.</p>
A 6	CK3872	<p>Proje gerçeklikte değil teorik yakıştırmalardan hareket etmektedir AOÇ'nin sınırları yoktur. AOÇ tam tersine kır-kent, doğa-kent, üretim-dinlenme, doğa-insan arasındaki sınırların kaldırılması ve bütünleştirilmelerine yönelik bir özgürleşme ve toplumsallaşma projesi olarak yaşama geçirilmiş ve gerçekleşmiş projedir.</p> <p>Projede "Atatürk Orman Çiftliğinin sahip olduğu altlığa ne Cumhuriyet Dönemine ait kalkınma politikalarının ne de mevcut iktidarın politik hırsları" aracılığıyla bakamayız" denilerek yanlış bir politik çıkış noktası tanımlanmaktadır. Bu ana çıkış noktası ile AOÇ gibi bir değer nasıl yaratıldığı konusu göz ardı edilmiştir. Cumhuriyet'in kuruluş döneminin bilinçli ve iradi tutumu görmezden gelen projenin kendiliğindencilik çerçevesi çizmesi olumlu değildir. Kuşkusuz bu bir tercih konusudur. Ancak, bu yaklaşım "kuruluş amaçlarına ve bağışlanma koşullarına uyarlık" şeklinde belirlenmiş olan jüri değerlendirme ölçütleriyle çelişmektedir.</p> <p>Projede tabiat zenginliği olarak görülen şeyin insan eliyle ve bilinçli bir toplumsal örgütlenme ile üretildiği göz ardı edilmiştir.</p> <p>Projenin Ankara Çayı ile ilgili öngörüsü, vadi tabanlarını koruma konusundaki yaklaşımı olumludur. Bu olumlu görüşleri ithal edilen kuramsal kalıplar içine sokmaya gerek bulunmamaktadır.</p>
A 7	5A26F7	<p>Proje, AOÇ'yi tarımsal üretim odağı olarak görmüştür. Projede üretim kavramı üzerinde ısrarla durulmaktadır. Araştırma, eğitim, dinlenme etkinlikleri temel üretim faaliyeti çevresinde örgütlenmektedir. Bu Çiftliğin kuruluş amaç ve esaslarına ve bağışlanma koşullarına uygundur. Projede 3 yarar kavramı vurgulanmaktadır. Bunlar çevresel yarar, ekonomik yarar ve sosyal yarar. Bu üç yararın birbirleriyle ilişkilendirilerek ve bütünleştirilerek geliştirilmesi çabası son derece olumludur.</p> <p>Projede olumlu bir yaklaşım olarak Ankara Çayı'nın ıslah edilmesi, verimli tarım topraklarının geliştirilmesi, zaman içinde kaybedilmiş arazilerin geri kazanımı düşünceleri geliştirilmiştir. Projenin "tarımsal toprak geliştirme", "ekolojik ve tarımsal alan sürekliliklerin sağlanması" gibi kavramsal</p>

		<p>çerçeveleri olumludur.</p> <p>Projede AOÇ'nin yer aldığı kentsel bağlama ilişkin bir sorunsal geliştirilmiştir. Projenin "yeşil kuşak" önerisi bu açıdan önemlidir. "İşlevsel ve fiziksel süreklilik" kavramsallaştırmaları bu kapsamda değerlendirilmelidir.</p> <p>"Nefes koridorları" kavramsallaştırması, AOÇ sorununu mekansal kapsamda kendi içinde bir sorun olarak değil kentle ilişkileri içinde ele almak konusundaki olumlu yaklaşımın ürünü olduğu anlaşılıyor.</p> <p>"Tarımsal üretim bandı" ile ilişkilendirilmiş toplu taşıma sistemleri yaklaşımı (raylı sistem, yaya ve bisiklet) ile fabrika yapılarının sanayi mirası kapsamında korunması önerisi olumlu bulunmuştur.</p> <p>Buna karşın, projede kimi üretim mekanlarının sosyal mekanlara dönüştürülmesi önerisi bir iç tutarsızlık olarak değerlendirilebilir.</p> <p>Kaçak yapılar stoğunun üretim mekanlarına dönüştürülmesi bir yönüyle olumlu değerlendirilebilirse de proje sahiplerine, AOÇ içindeki özgün ilk üretim yapılarındaki sadeliği, alçakgönüllüğü ve inceliği ve tasarım gücünü değerlendirmesi önerilir. Üretim mekanı iyi tasarlanmış olmasının, üretken emeğe bir saygının, verilen değer göstergesi olduğu unutulmamalıdır.</p> <p>Projede AOÇ'nin simgesel değerinin, kullanım değerinin, toplumsallaşma ve eğitim mekanı özelliklerinin, bunlardan da önemlisi her anlamda bir özgürleşme mekanı olma özelliklerinin vurgulanmış olması önemlidir.</p>
A 8	GK2835	<p>Proje Cumhuriyet rejimi içinde "saray" kavramını sorguluyor olması olumludur. Bu konuda proje köktenci bir tutum almaktadır.</p> <p>Proje AOÇ'yi Cumhuriyet'in bir kuruluş projesi olarak görmektedir. Bu hareket noktası doğru bir kavrayıştır. AOÇ ve izleyen dönemde ülkeye yayılan Devlet Çiftlikleri köylünün ve kırsal kesimin özgürleşmesi ve feodal bağlardan kurtarılması, bölgesel kalkınma, Anadolu'nun kalkındırılması tasarısının önemli bir adımıdır.</p> <p>Proje AOÇ'nin kuruluş dönemindeki yapılaşma yaklaşımındaki alçakgönüllüğü vurgulamaktadır. Bu doğru kavrayıştır.</p> <p>Proje, bunun halkın yaşamından yöneticilerin yaşamına kadar ortak bir felsefe olmasını önermekte ve kaçak yapıyı bu yönüyle değerlendirmektedir. Buna karşın proje sahiplerinin söz konusu kaçak yapıyı konusundaki iyimser görüşleri ve önerileri, vurgulanan ölçülerde alçakgönüllülük kavram ve düşünceleri ile tutarsızlık oluşturmaktadır.</p> <p>Projede AOÇ'nin bir üretim mekanı olarak vurgulanması olumludur. Projenin, üretim etkinliğini yeniden AOÇ'nin merkezine yerleştirilmesi, AOÇ'nin yeniden bir tarımsal üretim odağı haline getirilmesi düşünceleri olumludur.</p> <p>Projenin doğa-insan-üretim ilişkisini ve bütünleşmesini doğru kavramış olması olumludur. Bozkırın dönüştürülmesi, doğanın yeniden yaratılması yaklaşımı ile proje takımı doğru bir çıkış noktasından hareket etmektedir.</p>